

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **R. M. S.**, zastoupený opatrovníkem JUDr. Janem Boltnarem, advokátem se sídlem Růžová 972/1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 6. 2014, č. j. OAM-100/LE-BE02-P11-2014, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2014, č. j. 45 Az 39/2014 – 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému opatrovníku žalobce JUDr. Janu Boltnarovi **se určuje** odměna za výkon funkce opatrovníka ve výši 800 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce dne 23. 5. 2014 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V záhlaví vymezeným rozhodnutím žalovaný rozhodl, že žádost je nepřípustná dle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení dle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil. Zároveň rozhodl, že státem příslušným k posouzení podané žádosti je Švýcarská konfederace, a to podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“).

[2] Krajský soud v Praze následně výše specifikovaným rozsudkem vyhověl žalobě žalobce - výrokem I. zrušil uvedené správní rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, výrokem II. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Krajský soud odkázal na svůj rozsudek ze dne 22. 5. 2014, č. j. 45 Az 14/2014 – 31 (publikovaný pod č. 3102/2014 Sb. NSS). V tomto rozsudku uvedl, že rozhodne-li správní orgán o tom, že státem příslušným k posouzení podané žádosti je podle čl. 3 nařízení Dublin III příslušný jiný členský stát, musí toto své rozhodnutí odůvodnit i z hlediska toho, zda přemístění žadatele do takto určeného členského státu není vyloučeno z důvodu existence systematických nedostatků azylového řízení a v podmínkách přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. V posuzované věci žalovaný určil, že státem příslušným k posouzení podané žádosti je Švýcarská konfederace, avšak situaci v daném státě neposoudil z pohledu uvedených skutečností. Jestliže tato úvaha v žalobou napadeném rozhodnutí chybí, trpí dle krajského soudu rozhodnutí žalovaného vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Důvody, proč Švýcarská konfederace uvedené podmínky splňuje, přitom nelze doplňovat až ve vyjádření k žalobě, respektive k takovým důvodům soud nemohl přihlídnout.

[3] Rozsudek krajského soudu v rozsahu výroku I. nyní napadá žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížností.

II. Shrnutí argumentace obsažené v kasační stížnosti

[4] Podle stěžovatele je všeobecně známou skutečností, že Švýcarská konfederace je vyspělým demokratickým státem, s fungujícím právním systémem a vysokou úrovní dodržování práv žadatelů o udělení mezinárodní ochrany a podmínek jejich přijetí. Neexistuje žádný rozsudek Soudního dvora Evropské unie, Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) či analýza příslušných institucí EU, které by zpochybňovaly kvalitu azylového řízení a podmínky přijetí žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území Švýcarské konfederace (tak jak je tomu bylo například v případě Řecka). V případě Švýcarské konfederace se v žádném případě nedá hovořit o systematických nedostacích, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů, které by s sebou nesly riziko nelidského a ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie.

[5] Totéž jednoznačně konstatoval i krajský soud v usnesení, kterým zamítl návrh žalobce na přiznání odkladného účinku žaloby proti rozhodnutí stěžovatele. Soud v tomto usnesení výslovně uvedl, že právní následky rozhodnutí stěžovatele nemohou přivodit žalobci újmu ve smyslu § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Soud odmítl tvrzení žalobce o dlouhé době detence žadatelů ve Švýcarsku a vyloučil, že by se mohlo jednat o hrozbu újmy, zvláště „*v případě země s tak vyspělým právním řádem, jakou je Švýcarsko*“. Soud taktéž odmítl, že by přemístění žalobce znamenalo upření jeho práv v soudním řízení v ČR. S ohledem na tuto skutečnost byl žalobce v souladu s nařízením Dublin III přemístěn do Švýcarské konfederace, jako do státu příslušného k posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Následně ale soud, za totožného právního a skutkového stavu, jaký tu byl v době rozhodování o odkladném účinku podané žaloby, rozhodl o zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. Rozsudek krajského soudu by vedl k opětovnému přemístění žalobce do České republiky, což postrádá jakýkoliv smysl.

[6] Krajský soud neodůvodnil, jaké závažné nedostatky zpochybňující kvalitu azylového řízení a podmínky přijetí ve Švýcarské konfederaci shledal, dále z čeho dovodil, že se jedná

o systematické nedostatky odporující čl. 3 Úmluvy, ani k jakým změnám došlo dle jeho názoru na území Švýcarské konfederace od vydání rozhodnutí o nepřiznání odkladného účinku podané žaloby. Pokud soud zrušil správní rozhodnutí toliko z důvodu chybějící jedné formální věty ve správním rozhodnutí o tom, že azylové řízení na území Švýcarské konfederace je vysoce kvalitní a stejně tak podmínky přijetí žadatelů, jedná se dle přesvědčení stěžovatele o nepřipustný přepjatý formalismus. Postup soudu navíc odporuje obsahu správního spisu, neboť žalobce v průběhu správního řízení ve věci mezinárodní ochrany popisoval svou „azylovou turistiku“ po různých státech EU a uvedl i svůj pobyt ve Švýcarsku, ani slovem se ale nezmínil o závažných a systematických nedostacích azylové procedury v této zemi či o jakémkoliv problému, který by na území Švýcarska v minulosti měl. S ohledem na zjištěný stav věci, o němž nebyly pochybnosti, všeobecně známé skutečnosti o azylovém řízení ve Švýcarsku, neexistenci zpochybňujících informací o švýcarské azylové proceduře, neunesení povinnosti tvrzení ze strany žadatele a vzhledem k procesnímu charakteru rozhodnutí stěžovatele a nutnosti postupu dle přímo závazného nařízení, vydal stěžovatel správní rozhodnutí, k jehož zrušení soudem nebyl dán žádný zákonný důvod a soud takový důvod ani neuvádí. Rozsudek krajského soudu tak nenaplnuje povinnost řádného odůvodnění soudního rozhodnutí.

[7] Stěžovatel dále pokládá napadený rozsudek krajského soudu za odporující nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. III. ÚS 2331/14. Ústavní soud konstatoval povinnost správních soudů zabývat se tím, zda nejsou závažné důvody se domnívat, že ve státě, do něhož je žadatel na základě nařízení Dublin III přemístován, dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylová řízení a o podmínky žadatelů, které s sebou nesou riziko nelidského a ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. Tuto povinnost mají soudy nejenom v rámci přezkumu rozhodnutí správního orgánu, ale promítá se také do rozhodování o přiznání odkladného účinku podané žaloby, aby nedocházelo k situacím, kdy je žadatel přemístěn do státu příslušného k rozhodování jeho žádosti, neboť soud nepřiznal odkladný účinek jeho podané žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, ale následně soud rozhodnutí žalovaného zruší.

[8] Stěžovatel se konečně také domnívá, že tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy (ve smyslu § 104a s. ř. s.), neboť se v daném případě jedná o zásadní pochybení soudu, který nerozhodl v souladu se zákonem a přímo závazným nařízením EU.

[9] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud se předně zabýval otázkou, zda není namíste řízení o kasační stížnosti zastavit dle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojitosti s § 33 písm. b) zákona o azylu. Jak totiž plyne ze spisu krajského soudu, žalobce byl dne 28. 8. 2014 předán do Švýcarské konfederace, kde pobýval (dle údajů, které soudu sdělil stěžovatel) na v záhlaví uvedené adrese. Na tuto adresu mu krajský soud doručoval svůj rozsudek, poštovní zásilka však byla soudu vrácena zpět jako nedoručená (přičemž na obálce bylo francouzsky ručně napsáno „*osoba zmizelá*“). Krajský soud následně žalobci z důvodu, že se mu nepodařilo doručit na známou adresu v cizině, ustanovil dle § 29 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), opatrovníkem advokáta JUDr. Jana Boltara a rozsudek žalobci doručil prostřednictvím uvedeného opatrovníka.

[11] Podle § 47 písm. c) s. ř. s. soud usnesením řízení zastaví, stanoví-li tak zvláštní zákon. Zvláštním zákonem je v tomto případě zákon o azylu, jehož ustanovení § 33 spatřuje důvody

pro zastavení řízení v subjektivních či objektivních okolnostech existujících na straně žalobce - žadatele. Jinak řečeno, zákon o azylu vymezuje situace, kdy z důvodů stojících výlučně na straně žadatele o mezinárodní ochranu již nemá význam v soudním řízení dále pokračovat. V nynějším případě by eventuálně připadala v úvahu aplikace § 33 písm. b) zákona o azylu, podle něž soud řízení zastaví, jestliže „nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany (žalobce)“.

[12] Jak však Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 Azs 11/2010 – 58 (č. 2509/2012 Sb. NSS), při řízení konaném před tímto soudem je třeba pro účely aplikace § 33 zákona o azylu rozlišovat mezi řízením o kasační stížnosti, které inicioval žalobce, a řízením vyvolaným žalovaným. V případě, kdy kasační stížnost podal žalobce, jehož pobyt se stal následně neznámým, Nejvyšší správní soud nemá důvodu v řízení pokračovat, a proto řízení o kasační stížnosti zastaví. Nebylo by však žádoucí zastavit řízení o kasační stížnosti žalovaného. Pokud by došlo k pochybení ze strany krajského soudu, který např. nerespektoval ustálenou soudní judikaturu nebo závažným způsobem pochybil při výkladu hmotného a procesního práva, krajský soud by žalovaného zavázal nesprávným právním názorem, což by ve svém důsledku mohlo mít nežádoucí dopad na postup při vyřizování (i nedůvodné) žádosti žadatele o mezinárodní ochranu a rovněž i na postup v obdobných případech. Za situace, kdy by Nejvyšší správní soud zastavil řízení o kasační stížnosti žalovaného, věc by se opětovně dostala do fáze správního řízení (nebot' zde neexistuje meritorní správní rozhodnutí), ve kterém by stěžovatel – správní orgán musel respektovat závazný právní názor krajského soudu, se kterým nesouhlasí a který řádným způsobem zpochybnil prostřednictvím opravného prostředku, a sice kasační stížnosti. Za této procesní situace by bylo žalovanému fakticky odepřeno právo na soudní přezkum a opravný prostředek, což by mohlo ve svých důsledcích znamenat odepření spravedlnosti – *denegatio iustitiae*, a tedy i možné porušení ústavně zaručeného základního práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

[13] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud, v souladu s § 104a s. ř. s., zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přijatelná, tj. zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[14] K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS). Zde Nejvyšší správní soud shromáždil typový výčet případů, v nichž se může jednat o přijatelnou kasační stížnost. Jako jeden možný případ uvedl situaci, kdy se kasační stížnost dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Právě taková situace nastala v nynější věci. Stěžovatel totiž zpochybňuje výklad čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, k němuž dospěl krajský soud, přičemž tato právní otázka dosud nebyla judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena.

[15] Nejvyšším správní soud tedy mohl přistoupit k věcnému přezkumu napadeného rozsudku krajského soudu. Kasační stížnost přitom shledal nedůvodnou.

[16] Předmětem sporu v nynějším řízení je posouzení otázky, zda správní orgán, který v souladu s nařízením Dublin III rozhoduje o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, je povinen zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí vždy také tím, jestli přemístění žadatele do příslušného členského státu nebrání důvody specifikované v čl. 3 odst. 2 uvedeného nařízení.

[17] Nařízení Dublin III je jedním z předpisů, které tvoří právní základ tzv. Dublinského systému, tedy mechanismu, kterým je v rámci členských států Evropské unie (s výjimkou Dánska) a dále Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska určován stát příslušný k projednání žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, ať už je tato žádost podána na území kteréhokoliv z uvedených států (včetně jejich hranic nebo tranzitních prostorů).

[18] Podle čl. 3 odst. 1 nařízení Dublin III posuzuje žádost jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III nařízení. Pokud však není možné „přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát“ (čl. 3 odst. 2 nařízení).

[19] Původně přitom předpisy tvořící Dublinský systém [tj. zejména nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (tzv. nařízení Dublin II)] uvedené pravidlo neobsahovaly. Společný evropský azylový systém byl totiž koncipován s předpokladem, že všechny státy, které se na něm podílejí, dodržují základní práva, včetně práv, jejichž základem je Úmluva o právním postavení uprchlíků (tzv. Ženevská úmluva) a Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a že si členské státy mohou v tomto ohledu vzájemně důvěřovat [viz např. rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 21. 12. 2011, ve spojených věcech *N. S. proti Secretary of State for the Home Department*, C-411/10, a *M. E. a další proti Refugee Applications Commissioner a Minister for Justice, Equality and Law Reform*, C-493/10, bod 79, Sb. rozh., I-13905]. Právě s ohledem na uvedenou zásadu vzájemné důvěry dovozoval také Nejvyšší správní soud, že žadatel o udělení azylu (mezinárodní ochrany) nemůže v řízení o žalobě proti rozhodnutí stěžovatele o přemístění vydaném podle nařízení Dublin II s úspěchem namítat, že by v důsledku realizace takového rozhodnutí byl porušen čl. 3 Úmluvy (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2006, č. j. 1 Azs 37/2006 – 64).

[20] ESLP však rozsudkem velkého senátu ze dne 21. 1. 2011, *M. S. S. proti Belgii a Řecku*, stížnost č. 30696/09, shledal porušení čl. 3 Úmluvy ze strany Belgického království, které přemístilo žadatele o azyl do Řecka, v daném případě příslušného členského státu ve smyslu nařízení Dublin II, čímž jej vystavilo rizikům vyplývajícím z nedostatků azylového řízení v Řecku. Podle ESLP belgické orgány věděly nebo měly vědět, že žadatel nemá žádnou záruku toho, že jeho žádost o azyl bude řeckými orgány řádně posouzena, navíc jej vystavily podmínkám zadržování a životním podmínkám představujícím ponižující zacházení.

[21] V návaznosti na to také Soudní dvůr (výše zmiňovaným rozsudkem ve věcech C-411/10 a C-493/10) dovodil, že nelze vyloučit, že azylový systém v praxi v určitém členském státě naráží na závažné funkční problémy, takže existuje riziko, že žadatelé o azyl budou v případě přemístění do tohoto členského státu vystaveni zacházení, které je neslučitelné s jejich základními právy. Konstatoval proto, že v případech, kdy je třeba se vážně obávat, že dochází k systematickým nedostatkům azylového řízení a podmínek příjmu žadatelů o azyl v příslušném členském státě, která s sebou nesou nelidské či ponižující zacházení, ve smyslu článku 4 Listiny základních práv EU, s žadateli o azyl přemístěnými na území tohoto členského státu, je takové přemístění neslučitelné s uvedeným ustanovením. Toliko pro úplnost lze dodat, že uvedené věci se rovněž týkaly žadatelů o azyl, kteří měli být na základě nařízení Dublin II přemístěni do Řecka.

[22] Uvedené závěry, k nimž dospěla judikatura ESLP a Soudního dvora, se následně promítly do čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.

[23] Za současné právní úpravy již tedy nemůže být sporu o tom, že v rámci Dublinského systému nelze přemísťovat žadatele o mezinárodní ochranu do zemí, v nichž azylové řízení vykazuje závažné nedostatky a v nichž podmínky přijetí žadatelů nevyhovují požadavkům plynoucím z čl. 3 Úmluvy, respektive čl. 4 Listiny základních práv EU. Tato skutečnost není mezi účastníky řízení nikterak sporná, stěžovatel nesouhlasí toliko se závěrem krajského soudu, podle nějž musí být úvaha týkající se možnosti přemístění žadatele ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III obsažená v každém rozhodnutí o přemístění žadatele, bez ohledu na to, do jaké země má být žadatel přemístěn.

[24] Krajský soud v Praze ve své judikatuře, v níž opakovaně dospívá k výše uvedenému závěru (viz zejména jeho rozsudek č. j. 45 Az 14/2014 – 31, č. 3102/2014 Sb. NSS) zdůrazňuje, že nařízení Dublin III v rámci právních záruk zajišťuje žadatelům o mezinárodní ochranu právo na podání opravného prostředku. Odkazuje přitom na bod 19 preambule nařízení, v němž se k tomu konstatuje, že by měly být stanoveny právní záruky a právo na účinný opravný prostředek, pokud jde o rozhodnutí o přemístění žadatele do příslušného členského státu, aby byla zaručena účinná ochrana jeho práv v souladu zejména s čl. 47 Listiny základních práv EU, přičemž pro zajištění souladu s mezinárodním právem by měl účinný opravný prostředek proti takovému rozhodnutí zahrnovat jak přezkum toho, jak je uplatňováno toto nařízení, tak přezkum po právní i skutkové stránce v členském státě, do kterého je žadatel přemísťován. Dále odkazuje na čl. 27 odst. 1 nařízení, v němž se stanoví, že žadatel nebo jiná osoba uvedená v čl. 18 odst. 1 písm. c) nebo d) má právo na podání účinného opravného prostředku k soudu co do skutkové i právní stránky ve formě odvolání proti rozhodnutí o přemístění nebo jeho přezkumu.

[25] Podle krajského soudu z nařízení Dublin III zároveň plyne, že takový soudní přezkum je třeba zaměřit i na situaci v členském státě, do kterého je žadatel přemísťován. K tomuto závěru soud dospěl i přes „jistou jazykovou nepřesnost“ české verze nařízení, tak jak byla uvedena shora. V české jazykové verzi totiž chybí výslovné určení předmětu přezkumu, tj. toho, co má být v členském státě přezkoumáváno. Tento předmět však lze bez obtíží dovodit z anglické jazykové verze téhož bodu preambule nařízení, který v relevantní pasáži zní: „*an effective remedy against such decisions should cover both the examination of the application of this Regulation and of the legal and factual situation in the Member State to which the applicant is transferred*“. Podle názoru krajského soudu je tedy zřejmé, že přezkum musí zahrnovat i posouzení situace v členském státě, do kterého je žadatel přemísťován (po právní i skutkové stránce). Tento požadavek přitom zjevně míří na posouzení toho, zda je na místě postup podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.

[26] Nejvyšší správní soud se s uvedenou argumentací krajského soudu plně ztotožňuje. Podle čl. 27 nařízení Dublin III má žadatel nebo jiná osoba uvedená v čl. 18 odst. 1 písm. c) nebo d) nařízení „*právo na podání účinného opravného prostředku k soudu co do skutkové i právní stránky ve formě odvolání proti rozhodnutí o přemístění nebo jeho přezkumu*“. Soud přezkoumávající rozhodnutí o přemístění žadatele o mezinárodní ochranu do jiného členského státu pak musí mít možnost posoudit také situaci v tomto členském státě z hlediska (ne)existence překážek, o nichž hovoří čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Tento závěr lze dovodit z bodu 19 preambule uvedeného nařízení. Jeho český překlad sice v tomto bodě vyznívá nejednoznačně, avšak při čtení (výše citované) anglické verze, stejně jako dalších jazykových verzí (srov. např. verzi francouzskou, podle níž „*un recours effectif contre de telles décisions devrait porter à la fois sur l'examen de l'application du présent règlement et sur l'examen de la situation en fait et en droit dans l'État membre vers lequel le demandeur*“

est transfere.“), je zřejmé, jaký cíl evropský „zákonodárce“ sledoval. Uvedenému závěru svědčí také výše nastíněná genealogie čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.

[27] Jestliže přitom mají české soudy poskytovat v řízení o žalobě proti rozhodnutí, kterým stěžovatel určuje stát příslušný k posouzení podané žádosti o mezinárodní ochranu, účinnou ochranu žadateli, musí se stěžovatel již v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně zabývat otázkou, zda je přemístění žadatele do členského státu, který byl takto určen jako příslušný, v souladu s pravidlem obsaženým v čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Pokud by tak stěžovatel nečinil, staly by se soudy rozhodující v těchto řízeních *de facto* soudy nalézacími, což by bylo v rozporu s tím, jak je české správní soudnictví konstruováno.

[28] Stěžovateli se takový požadavek může jevit přehnaně formalistický v případech, kdy rozhoduje o tom, že zemí příslušnou k rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu je dle nařízení Dublin III „*vyspělý demokratický stát, s fungujícím právním systémem a vysokou úrovní dodržování práv žadatelů o udělení mezinárodní ochrany a podmínek jejich přijetí*“ (jak označuje Švýcarskou konfederaci). V jiných případech však může být situace v zemi, která je dle nařízení Dublin III primárně příslušná, méně jasná. Hlavním „hříšníkem“ společného evropského azylového systému je v současné době Řecko, nelze ovšem vyloučit, že také v jiných členských státech zapojených do Dublinského systému nastane situace, která by činila přemístění žadatelů do těchto států nemožným s ohledem na čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III (ať již obecně, nebo v individuálních případech, k tomu viz rozhodnutí ESLP ze dne 4. 11. 2014, stížnost č. 29217/12, ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, v níž ESLP posuzoval přípustnost přemístění skupiny žadatelů do Itálie). Pokud by stěžovatel v případech, v nichž by dospěl k závěru, že nenastaly překážky dle čl. 3 odst. 2 nařízení, svou úvahu v tomto směru nijak nepromítal do svých rozhodnutí, značně by tím ztěžoval soudní přezkum takových rozhodnutí.

[29] Uvedený závěr je ostatně plně slučitelný s dřívější judikaturou Nejvyššího správního soudu týkající se posuzování podmínek k udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Rozšířený senát v usnesení ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107 (č. 2289/2011 Sb. NSS), dovodil, že „*žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona o azylu může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit.*“ Jinak řečeno, i v případě, že stěžovatel zamítá žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 zákona o azylu, musí být z odůvodnění takového zamítavého rozhodnutí patrné, že se zabýval rovněž otázkou, zda žadatel nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud dále v usnesení ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 Azs 5/2011 - 58, uvedl, že ze zásady *non-refoulement* vyplývá primární povinnost státu nevystavit žadatele reálné hrozbě závažné újmy podle § 14a zákona o azylu. I za situace, kdy je opakovaná žádost o mezinárodní ochranu nepřipustná, pokud jde o důvody azylové, neznamená to, že nemají být posuzovány též možné důvody doplňkové ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007 – 64, publ. pod č. 1336/2007 Sb. NSS, a také závěry zdejšího soudu vyslovené v rozsudku ze dne 8. 9. 2010, č. j. 6 Azs 15/2010 - 82, publ. pod č. 2175/2011 Sb. NSS). Závažnou újmu podle citovaného ustanovení je správní orgán povinen se zabývat, je-li žadatelem o mezinárodní ochranu namítána nebo vyjde-li v průběhu správního řízení jinak najevo. Pokud žadatel v tomto ohledu nic netvrdí a v průběhu řízení se žádná informace o možné vážné újmě neobjeví, nemusí její případnou existenci správní orgán sám vyhledávat, avšak musí v odůvodnění svého rozhodnutí uvést, že hrozba vážné újmy nebyla v řízení tvrzena ani nevyšla najevo (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 – 74).

[30] Nejvyšší správní soud dává stěžovateli za pravdu v tom, že úvahu, která krajský soud vedla ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí stěžovatele, měl promítnout již do rozhodnutí o přiznání odkladného účinku žalobě (jak požaduje také Ústavní soud v nálezu sp. zn. III. ÚS 2331/14). Toto pochybení krajského soudu však nemá žádný vliv na posouzení zákonnosti jeho rozhodnutí ve věci samé. Svůj závěr v kasační stížnosti napadeném rozsudku krajský soud zároveň jasně zdůvodnil (jeho rozhodnutí tak netrpí nepřezkoumatelností), přičemž Nejvyšší správní soud se s právním názorem, z něž vycházel, plně ztotožňuje.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatele nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[32] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch, žalobci v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

[33] Žalobci byl ustanoven opatrovník JUDr. Jan Boltnar, advokát. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí ustanovenému zástupci hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému opatrovníkovi náhradu nákladů řízení za jeden úkon právní služby, a sice za převzetí a přípravu zastoupení ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu. Soudní praxe při výkladu tohoto ustanovení vychází z toho, že k přiznání odměny za tento úkon právní služby dojde pouze tehdy, jestliže se uskuteční první porada mezi zástupcem a zastoupeným. Tento výklad však vychází ze „standardní“ situace, kdy na straně klienta se nevyskytuje objektivně nic, co by bránilo první poradě mezi zástupcem a zastoupeným. Je-li však advokát ustanoven opatrovníkem účastníka řízení proto, že se účastníkovi nepodařilo doručit na známou adresu v cizině, pak pochopitelně nelze žádnou poradou uskutečnit; Nejvyšší správní soud proto za nastalé situace aplikoval § 11 odst. 3 advokátního tarifu. Výše mimosmluvní odměny je v případě, v němž advokát vykonává funkci opatrovníka účastníka, kterému se nepodařilo doručit na známou adresu v cizině, stanovena na 500 Kč za jeden úkon právní služby (§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bod 1 advokátního tarifu). Advokát nedoložil, že by byl plátcem daně z přidané hodnoty, proto nedošlo ke zvýšení jeho odměny a náhrad podle zvláštních právních předpisů. Nejvyšší správní soud dále opatrovníkovi přiznal 300 Kč jako náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu); celkem tedy částku 800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu tohoto soudu ve lhůtě stanovené ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. února 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu